

CERKVENI GLASNIK

Izhaja zadnji teden v mesecu

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Posamezna številka stane 2 Din.

Katoliški dan.

V nedeljo 7. avgusta se vrši za dekanijo Kranj v Trziču katoliški dan, to je neke vrste katoliški shod za kranjsko dekanijo.

Letos se vrše na več krajih naše škofije take prireditve. Čemu se prirejajo taki katoliški dnevi? Namen takih prireditev je: manifestacija katoliške misli in pa poglobitev katoliškega prepričanja.

Moderno življenje je pač krasno ilustrirano v 2. psalmu, kjer David v proroškem duhu slika kraljestvo Kristusovo v boju z njegovimi sovražniki. Tako-le govori: »Zakaj hrume narodi in si ljudstva izmišljujejo prazne stvari?

Vzdigujejo se kralji zemlje in knezi se zbirajo skupaj zoper Gospoda in njegovega Maziljenca — in v slepi ošabnosti vpijejo:

Zdrobimo njih vezi in vrzimo s sebe njih jarem —! Vrzimo od sebe božji zakon, gospodstvo božje nad seboj.«

To hrume narodov za odpad od Boga je naraslo v silni meri v današnji moderni dobi. Tu Kristus — tam anti-krist! Svet se vedno bolj ostro loči v dva tabora: tu se bore za Kristusovo kraljestvo, tam se organizira Bogu sovražna armada. Povsod vihra boj! V Mehiki streljajo katoličane, v Rusiji se uradno propagira brezboštvo, po vseh državah se giblje framaonstvo, materialistični socializem, liberalizem, komunizem in razne druge struje in organizacije. Imajo razne cilje, a v enem so vsi eno: v boju proti krščanstvu, proti živemu krščanstvu. In v tem boju rabijo organizacije, časopisje, privatno in javno oblast, nasilje, vse jim mora služiti v svrhu rušenja kraljestva Kristusovega. Že nedoraslo mladino zastrupljajo s strupom nevere, mržnje do Boga in mlačnosti v veri.

In na drugi strani se zbira na skali katoliške vere in cerkve armada zvestih Kristusov. Tudi njej mora vse služiti privatno in javno delo, organizacije, časopisje, gospodarsko in dobrodelno delo — vse v čast božjo in zveličanje neumrljivih duš.

Bogu sovražni tabor pa je zastrupil že mnoge, da jim niso jasna katoliška načela, da se udajajo nekemu polovičarskemu krščanstvu, da se pogosto ne upajo niti pokazati svojega krščanstva pri belem dnevu v javnosti, da hočejo celo v isti sapi služiti Bogu in Mamoni —. Tem in vsem je treba vedno kazati in pojasnjevati katoliško resnico in katoliško dolžnost in buditi katoliško zavest. In v to služijo javni shodi katolikov.

V zgodovini se porajajo nove zmote, nove organizacije, nove potrebe, k vsem tem je treba zavzeti jasno stališče, ki

odgovarja katoliškim načelom. In za to je potrebno, da se posebno ob prilikah javnih katoliških manifestacij obravnavajo taki sodobni problemi.

Dva problema sta za nas v naši dobi morda najbolj aktualna. To je problem zjedinenja naših razkolnih bratov in problem socialnega vprašanja moderne dobe. In o teh dveh problemih se bo obravnavalo na našem katoliškem dnevu.

To ne bo nikak političen shod! Vsa dnevna strankarska politika bo izključena na tem katoliškem taboru.

Tu se bo povdarjalo le to, kar mora vedeti in po čemur se mora ravnati vsak katoličan, če hoče biti res pravi in živi ud katoliške cerkve.

In zato vabimo vse, ki so dobre volje, vse verne katolike, da se udeležijo tega zborovanja. Naj pokaže tisti dan naša župnija svoje lice, svoje katoliško lice.

Za katoliška načela, za katoliško stvar gre! Zato vsi pravi katoliki na katoliški dan!

Tridesetletnica Katoliškega prosvetnega društva sv. Jožefa v Trziču.

Ob priliki katoliškega dne praznuje tudi naše katoliško prosvetno društvo sv. Jožefa svojo tridesetletnico obstanka.

Ko sem sporočil presvetlemu g. knezoškofu, da praznujemo v Trziču dne 7. avgusta katoliški dan in ob isti priliki tudi 30-letnico društva sv. Jožefa, sem prejel od Presvetlega sledeče — zanimivo — programatično pismo, ki ga priobčujem. Presvetli takole pišejo:

Gospod župnik!

Sporočili ste mi, da v Trziču nameravate slovesno obhajati 30-letnico obstoja Prosvetnega društva sv. Jožefa. Častitam mestu Trzič za ta preveseli korak in preimenitni dogodek.

Rad sem čital poročila o neprestanem in vsestranskem delovanju tega pomembnega društva. Vzkliknil sem večkrat: to društvo živi, njegovo kulturno in socialno delovanje se razvija času primerno pod spretnim vodstvom duhovnikov in laikov.

Trzič je industrijsko mesto. Raznovrstnih delavcev je veliko število, da, vsa okolica je navezana na delo v Trziču. Kako važno je torej prav umerjeno socialno delo! Kaj bi bilo, ko bi prevladala načela gospodarskega liberalizma, iz katerega se je izlegel nasilni socializem in revolucionarni komunizem, ki oba razdirata temelje skupnega družabnega življenja. Proti tem strujam nastopa krščanski socializem, ki upošteva vse stanove, njihove potrebe in jim skuša odpomoči na temelju pravičnosti in krščanske ljubezni.

V istem pravcu naj se razvija prava kultura uma in srca. Taka pa ni kultura brezbožnega, materialističnega socializma, še manj kultura divjega komunizma, ki hoče s silo in svetovno revolucijo v morju krvi uničiti družabni red in z neznosno proletarsko diktaturo v kalu zadušiti vsak prost nekomunističen pokret. Pač pa nam podaja pravo kulturo edino le od Boga dano krščanstvo, ki razsvetljuje um z večnimi resnicami, utrjuje voljo v čisti ljubezni do Boga in zavoljo njega tudi

v dejanski ljubezni do bližnjega, pa tako omogočuje mirno skupno življenje vseh stanov in vseh narodov.

Hvala Bogu, da se Vaše društvo sv. Jožefa v tem socialnem in kulturnem pravcu razvija. Zato mu častitam in pošiljam srčne pozdrave in pastirski blagoslov za nadaljni razvitek in procvit. Daj Bog!

† Anton Bonaventura,
škof.

To zanimivo pismo presvetlega nadpastirja jasno pove, kakšen namen in pomen imajo katoliška prosvetna društva: gojiti katoliško kulturo —, preobraziti svet socialno v smislu katoliških načel.

Bogu in krščanstvu sovražni svet hoče vse narode prekvassiti s kulturo brez Boga, brez božjega evangelija, brez krščanstva. Ta materialistična kultura naj bi človeka navedla živeti brez ozira na Boga, brez nadnaravnega cilja. Umetnost — brez Boga in proti Bogu; politika brez ozira na božji zakon in proti božji volji, rešitev socialnega vprašanja brez Boga, brez večnega načela pravice in ljubezni — in naravnost proti načelom božje pravice in božje ljubezni!

Katoliška kultura pa pravi: Povsod Boga —! Umetnost, znanost, politika, reševanje socialnega vprašanja — vse se mora rešiti z Bogom — po božjih načelih. In to krščansko kulturo — 1900 let staro — trajajočo do konca sveta — goje naša prosvetna društva. Zato smo dolžni, da jih katoličani gojimo in podpiramo.

V tridesetletni dobi je naše društvo sv. Jožefa mnogo pripomoglo k poglobitvi katoliških načel v našem mestu.

Tu pa tam nasprotniki farizejsko kažejo na kake osebnosti in človeške pomanjkljivosti. To je človeško! Nikdar niso bili vsi katoličani — svetniki! Če je bilo kdaj kaj slabega, nepopolnega, se pač ni zgodilo po — društvenih načelih in pravilih. In če je kaj odpadlo, je odpadlo navadno najslabše, in odšlo v one vrste, kjer se pohujšujejo nad človeškimi slabostmi in nad pezdirjem bližnjega, ko sami nosijo bruho v svojih očeh.

Tridesetletne skušnje jasno kažejo, da le to ostane zvesto, kar je res živo katoliškega; da prestanejo poskušnje, teror in preganjanje le oni, ki so se v resnici trudili za katoliško življenje. In zato naj v bodoči dobi naše društvo še bolj intenzivno dela na to, da pogloblja katoliška načela in utrjuje živo krščanstvo v svojih članih.

Pismo Presvetlega knezoškofa je lepo priznanje našemu društvu, pa tudi bodrilo vsem dobro mislečim, da gremo na delo za — katoliško kulturo, za katoliško ureditev človeške družbe.

Spored

proslave 30-letnice Društva sv. Jožefa in Katoliškega dne.

V soboto 6. avgusta ob 8.30 uri zvečer v »Našem domu« proslava 30-letnice društva sv. Jožefa.

1. Petje.
2. Slavnostni govor.
3. Odlikovanje članov - tridesetletnikov.
4. Opereta »Mlada Breda«.

V nedeljo 7. avgusta katoliški dan za kranjsko dekanijo. Ob 9. sprejem gostov na kolodvoru in nato sprevid v mesto. Sprevid se razvrsti: 1. Konjenica. 2. Društvene zastave. 3. Poslanci in občinski odborniki. 4. Društveniki in moški. 5. Orli. 6. Godba. 7. Orlice. 8. Narodne noše. 9. Kongregacije. 10. Ostali udeleženci.

Po prihodu na trgu: Sv. maša z govorom pred cerkvijo sv. Andreja. Daruje in govori mil. g. stolni dekan Ignacij Nadrah.

Po cerkvenem opravilu: Slavnostno zborovanje na trgu. 1. Govor o cirilo-metodijski ideji. 2. o socialnih dolžnostih katoličana. Govore govorniki iz Ljubljane.

Popoldan ob 2. v župni cerkvi slovesne pete litanije presv. Srca Jezusovega in posvetitev Kristusu Kralju.

Ob 3. se prične prireditev z godbo, srečolovom in drugim raznovrstnim sporedom na travniku g. tovarnarja Franca Ahačiča za Virjem.

Skupno sv. obhajilo za člane društva je v nedeljo pred 6. sv. mašo.

Tuji grehi.

Nekoč me pripelje pot k kmetu gospodarju, pri katerem sta živela poročen hlapec, ki je zapustil ženo, in pa služkinja v grešnem razmerju, o čemur je bilo vsej okolici znano. Grem torej k gospodarju in ga opozorim na to, da je on dolžan v svoji hiši odpraviti to pohujšanje. A kaj mi je mož odgovoril? Tako se je izgovarjal: »Kaj mene briga, kaj ponoči delata hlapec in dekla, jaz sem jih najel za delo in če meni delata, je za me dovolj, za drugo se pa jaz ne brigram«. Zastonj je bila vsaka beseda.

Tako mnogokrat opazujemo, da nekateri popolnoma pozabljajo na tuje grehe, to je na one grehe, ki jih drugi store po naši krivdi. Toda vsi grehi, ki se store od drugih po naši krivdi, bodisi, da jih pripustimo ali da jih ne preprečimo, ali če jih morda naravnost povzročimo, padejo na našo vest in na našo odgovornost. Da mnogokrat nosi oni, ki je kriv greha, večjo odgovornost, kakor oni, ki je sam storil grešno dejanje.

Gospoda je obsodil v smrt Poncij Pilat, a farizeji in veliki duhovniki so imeli po Jezusovih besedah večji greh kakor on, ker so povzročili njegovo krivično obsodbo. Herodijada je storila vsaj tako velik greh, kakor Herod, ki ga je zapeljala, da je obglavil Janeza Krstnika. David je grešil in prejel silno kazen, ker je dal umoriti Urija; njegov greh je bil večji, kakor greh onih, ki so neposredno bili krivi Urijeve smrti. Veliki duhovnik Heli ni kaznoval svojih sinov, ki sta skrunila tempelj in odvrčala ljudi od daritev. Bog je oba sinova in očeta kaznoval za te grehe. Oče je bil kaznovan radi prevelike prizanesljivosti do svojih otrok, ki je bila kriva velike propadlosti.

Človek ne bo pred Bogom dajal odgovora samo o svojih lastnih dejanjih, kolikor so bila grešna sama na sebi, ampak tudi o tem, koliko je vplival dobro ali slabo tudi na svojo okolico, na svoje bližnje, na človeško družbo; koliko je preprečil ali povzročil greha.

Tuji grehe si nakladajo na svojo vest starši, ki se dovelj ne brigajo za svoje otroke, jih pustijo v slabe tovarišije, slaba društva, jih pustijo brati slabe knjige in časopise, jim dovolijo ponočevati, sklepati grešna — prezgodnja znanja. Mnogo, mnogo greha mladina stori vsled tega, ker jo starši premalo nadzirajo; za vse te grehe bodo starši enkrat dajali pred Bogom odgovor.

Tujih grehov so krivi gospodarji, mojstri in tovarnarji, ki vidijo, da se v njihovi hiši ali v njih obratu dela greh, javno pohujšanje, a ne store ničesar, da bi preprečili greh in pohujšanje, dasi jim je to možno.

Tujih grehov so krive oblasti, državne in občinske, če ne preprečijo greha in javnega pohujšanja, dasi bi to mogle in morale storiti.

Tujih grehov so krivi državljani — volilci — ki pomagajo s svojim glasom, da pridejo do oblasti stranke in ljudje, ki podirajo krščansko moralno in vero, ki nočejo preprečiti javnega pohujšanja, ampak ga morda celo podpirajo. Odgovornost za to pade tudi na njih volilce.

Tujih grehov je kriv učitelj, ki mladino z zgledom ali z besedo odvrča od krščanskega življenja ali mladini vzbuja predsodke do vere in krščanske morale.

Tujih grehov so krivi pisatelji in izdajatelji slabih knjig in časopisov, po katerih se ljudstvo odvrča od Boga in verskega življenja; tujih grehov so krivi tudi tisti, ki take knjige ali liste prodajajo, posojajo ali naročajo.

Nekoč je dobil neki pisatelj slabih romanov dovoljenje, da sme obiskati kaznišnico; tu je hotel dobiti novih snovi za svoj roman. V ječi pa sta ga spoznala dva mlada jetnika — zločinca. Vsa razburjena ga napadeta in mu kliče: »Vi bi morali mesto naju v ječo in nositi te okove, vi bi zaslužili večjo kazen kot midva, zakaj po vaši krivdi sva midva v ječi, ker sva brala vaše povesti.« S strahom je pisatelj pobegnil iz ječe pred kaznjenci.

Pred par leti je stal pred ljubljansko poroto nedoleten zločinec. Njegov zagovornik je preštudiral njegovo življenje in razvoj mladeniča v zločinca. In naslikal je pred porotniki približno sledečo sliko: Mehki popustljivi starši, ki so fantu vse dovolili in spregledali — ! Fant je prišel v gimnazijo, zašel je v slabo tovarišijo, v bogomrzna društva, požiral je razne šundromane, slastno je bral takozvane napredne liste, njih poročila o raznih pikantnostih in njih nemoralne romane kot je »Papeževa hči«, »Pater Kajetan« in drugi, mnogo je zahajal v kino itd. In v tej družbi in v tem ozračju je mladenič vedno bolj dozoreval v zločinca —. In vsi tisti, ki so to njegovo propast povzročili, hodijo zunaj prosti kot »poštenjaki«, žrtev njih dela pa stoji pred poroto in čaka na večletno kazen v ječi —.

Da, da, mesto uboge žrtve bi bilo pač treba predvsem zapreti vse tiste, ki so povzročili njen propad! In kakšna vrsta bi to bila! Pisatelji, časnikarji, založniki, knjižničarji, lastniki kinov in tiskarn, tovariši, voditelji društev, gostilničarji, pri katerih je popival, in seveda tudi gospodarji, pri katerih je stanoval in končno ne nazadnje tudi starši. Kaka množica! Cela vrsta sokrivcev! Svetna pravice jih sicer ne dosega, a Bog bo enkrat vse sodil!

Pred Bogom bo treba po besedah Gospodovih enkrat dajati dogovor celo od nepotrebnih besed; kaj pa šele od onih besed in dejanj, s katerimi se povzroča greh in pogubljenje duš!

O blažena politika — !

Bilo je tam na Dolenjskem. Na cesti sta stala g. kaplan in vaški magnat, seveda »liberalec«, kakor so se takrat imenovali take sorte ljudje. Živahno sta debatirala o raznih političnih vprašanjih.

Po cesti pa pride mimo star berač in ju ponižno prosi vbogajme. Kaplan seže v žep in za hrbtno skrivaj da v beračev klobuk novčič za 20 vin — kar je bilo tedaj že precej. Vaški magnat sicer ni kaj posebno imel rad beračev, sedaj si je pa mislil, da se je treba malo pobahati in pa dati g. kaplanu je malo lekcijo; iz žepa vzame novčič za 10 vin — misleč, da je gotovo dal več kot g. kaplan, in ga vrže v klobuk berača. Nato pa stopi bliže in pravi beraču: »Pokaži no, koliko je dal g. kaplan.« Ko pa pogleda v klobuk, vidi tam poleg svojega 10-vinarskega novčiča kaplanov 20-vinarski denar. Malo se je namrdnil, pa je rekel: »No, sem mislil, da sem jaz dal več.«

Berač je malo postal in si ogledoval bogat dar — kakoršnega ni še dobil zlepa, pa pravi: »O blažena politika — !«

Ta zgodbica mi je prišla na misel ob zadnjih občinskih volitvah v Trzinu. Krščanskim načelom nasprotne stranke so trzinčanom obetale zlate gradove. Nekateri pač nimajo nič sramu! Obetajo drugim zlate gradove, dasi se njim samim podirajo njih bajte! Dobro pač znajo izrabiti človeško slabost, o kateri so imeli stari Rimljani pregovor: mundus decipi vult —; mi kranjci bi to povedali: »svet tistemu rajše verjame, ki ga zna bolj farbat —«

Bilo je res prav zanimivo in poučno, kaj se je vse obetalo srečnim meščanom! Nova šola, bolnišnica, otroški ambulatorij, nevem koliko stanovanj in hiš, služb, kanalov, potov in drugih takih prijetnih reči! Malo sem računal, koliko bi vse to stalo. Mislim, da bi bilo za vse to treba približno 10 milijonov dinarjev. Če bi za to vsoto letno plačevali po 10% obresti, bi to znašalo letno en milijon dinarjev samo obresti za te lepe reči. Vsi mestni občinski dohodki — brez prostovoljnega

prispevka predilnice — pa znašajo letno ca 300.000 Din, in občina komaj še diše pod pezo raznih izdatkov. Kje bomo pa dobili letno en milijon dinarjev za vse te razne reči?!

Kako že pravi ona igra? Prsti se pogovarjajo in prvi pravi: »Jejmo, jejmo.« Drugi se oglasi: »Pijmo, pijmo.« Tretji pa odgovori: »Kje bomo pa vzeli?« Pamet se mora vprašati: Kje bomo pa vzeli?

No za ljudi z malo razuma je pač dovolj, da se vesele obljud, kakor tisti berač, ki je srečen, če samo poduha prijeten vonj klobase.

Dobrodelni vestnik.

Govor predsednika Vincencijeve konference v Trzinu dne 14. julija 1927 ob priliki otvoritve nove posvetovalnice v »Našem domu«.

Cenjeni sobratje! Prav pristočno Vas pozdravljam v novih prostorih, ki smo si jih priredili, da bi nam služili kot nekako zatekališče in zbirališče, koder bomo imeli naše konference, hranili naš arhiv, in si če Bog da, napravili s časom majhen karitativen muzej. Bog daj, da bi se pogostokrat tukaj zbirali in marsikaj dobrega sklenili Bogu v čast in bližnjemu v korist.

Dalje Vam sporočam, da praznuje prihodnji teden, v torek dne 19. julija, sv. cerkev praznik sv. Vincencija Pavelskega, našega patrona.

Večina ljudi ne ve mnogo, da celo nič o tem ljubkem svetniku. Ker je bil v življenju apostol ljubezni in ker je storil premnogo za ubogo trpeče ljudstvo in posebe še za zanemareno mladino, mislim, da Vam ustrezem, če podam tudi jaz par misli o našem patronu, čigar kip vidite stati tukaj ob steni. Rodil se je dne 24. aprila 1576. leta v vasi Ranquines na Francoskem ubožanemu plemiču. Svoja otroška leta je preživel v revščini. Moral je pomagati pri delu na polju, ali pa pasti očetovo živinico. Ni se branil tega dela. Na piščalko je piskal Bogu na čast, ali pa je vezal cvetlice v šopke, da je z njimi krasil neko sveto podobo, ki je stala ob poti. Že takrat je kazal usmiljeno srce in premnogokrat delil svoj pičlo odmerjeni kruhek z ubožci. Radi dečkove pobožnosti in milosrčnosti ga je oče v 12. letu poslal v šolo, da postane enkrat duhovnik. In res leta 1600 je bil mašnikom posvečen. Odsihmal ga je Bog močno poskušal. Na poti v Marseille so ga ugrabili morskari in ga prodali kot sužnja v Tunis v Afriki neke-mu mohamedancu. Vincenc je potrpežljivo prenašal suženjstvo, da je končno pridobil svojega gospodarja za katoliško vero in obadva sta ušla čez morje v Rim. Božja previdnost je privedla Vincencija v Pariz, koder je dobil velik vpogled v strašno žalostno stanje kaznjencev, ki so bili obsojeni na galeje. Kaj je vse storil za ta nesrečna bitja, ni moč ob kratkem popisati, le toliko naj omenim, da se je nekoč dal celo namesto nekega zločinca v verige na galejo prikovati. Šele čez dalj časa so ga spoznali in rešili iz strašanskega položaja. Dasi so bili ti ljudje bolj hudobcem kakor ljudem podobni, se je Vincencu le posrečilo jih mnogo spreobrniti. Pozneje je prišel zopet v Pariz, koder je bila takrat huda revščina. Na tisoče bolnikov je ležalo po ulicah brez vsake postrežbe in ni ga bilo dne, da bi ne našli na pragih hiš od mater zapuščenih otrok. Za te se je Vincenc zavzel in ustanovil kongregacijo usmiljenih sester, ali kakor jim danes pravimo »usmiljenke«.

Tekom dvajsetih let je razdal za reveže več kot štiri-najst milijonov srebrnih goldinarjev, sam pa je ostal reven celo svoje življenje.

Odkar je prišel iz suženjstva je bil neprestano bolan, spati ni mogel, rane na nogah in mrzlica sta ga mučile. Na posled je popolnoma ohromel.

Blagoslov za Pariz, da za cel svet je bilo življenje tega apostola ljubezni. Kdor blagoslov seje, bo blagoslov žel. Ves Paris je žaloval, ko je dobri, pobožni Vincenc zatisnil 27. septembra 1600 svoje oči. Njegovo srce, ki je tako polno ljubezni bilo za uboge, bolnike in otroke, so položili v srebrno posodo in ga hranili na častnem mestu.

Gospodje! Po drugih Konferencah je navada, da sv. Vincenca praznik svečano obhajajo, s tem da gredo skupno s podpiranci k sv. maši in k skupnem sv. obhajilu. Ali bi ne bilo umestno, da tudi mi kaj takega ukrenemo?

Dalje mislim odrediti, da bodo dobili naši gojenci v zavodu ta dan boljše kosilo in da se jim bo razložil pomen tega praznika. Predlagam dalje, da bi se dovolila gotova svota, kot poseben dar podpirancem za ta praznik. Naj bi molili za dobrotnike, zlasti pa v zahvalo, da smo srečno dokončali lantsko leto pričetu zidavo, posebno pa za to, da nam je bilo omogočeno vse ogromne stroške poplačati.

Mnogo denarja, še več skrbi, vendar nam ni žal ne enega, ne drugega, ker se je stvar v celoti dokaj posrečila.

Karitativna akademija, ki smo jo priredili meseca aprila, nam gnetno sicer ni donesla več kakor Din 3000, pa jo tudi zaradi dobička nismo uprizarili. Glavni namen je bil, pokazati enkrat, kaj naši malčki znajo in reči moram, da je bil moralni uspeh naravnost sijajen. Po dolgih letih je le prodrlo prepričanje, da se »Na Skali« deca dobro vzgaja. Kako se je sprejela Karitativna akademija od naših zunanjih gostov, samo eno pismo iz Kamnika:

»Odboru Vincencijeve konference v Trzinu.

Vincencijeva konferenca in Ženski dobrodelni odsek v Kamniku se Vam najiskrenejše zahvalujeta za povabilo na Vašo karitativno akademijo. Ponesli smo v Kamnik najlepše vtise, ki jih megleno vreme ni moglo izbrisati. Naravnost občudujemo Vaše vidno blagoslovljeno delo. Naši Kamničani ne morejo prebrati ljubkega in sigurnega nastopa Vaših malih. Krona lepega dneva je bil zaključek: »Ljubljenci Jezusovi.« Škoda, ker tega prizora niste dali fotografirati. Jezus je bil izredno pogoden, ko vidimo na odrih in filmih le karikature »Ljubitelja« malih. — — —

Kaj naj pa porečemo o našem zavodu za dojenčke! Od kar smo ga otvorili, hodimo pravo trnjevo pot. Vendar se pa ne plašimo. Dobra reč bi ne bila dobra, če bi ne našla na nasprotstva. Uverjeni smo, da bode končno le prišlo do zmage.

Sicer pa prihaja štirikrat več prošelj za sprejem, kakor jih zamoremo vslišati, oziroma jih sploh smemo uslišati. Kajti matere, ki so zdrave in imajo dosti hrane za dojenčka, naj ne hodijo moledovat, ker take deca v prvih mesecih principijelno ne sprejemamo. Mater, ki imajo predpogoje naravne prehrane, a se ne zavedajo materinske dolžnosti, ne smemo podpirati. Potuše brezpogojno ne dajemo!

Da bo moje poročilo kolikor toliko popolno, Vam še sporočim, da je tukajšnja podružnica rdečega križa poslala nekaj otrok na morje. Tudi naših otrok je bilo za to nekaj odločenih. Ker je bilo število otrok večje, kakor pa razpoložljiva sredstva, so žrebali. Žreb pa je tako odločil, da se bodo naši otroci za sv. Jožefom in Na Virjah solnčili. Le eni gojenki, ki si je sama prihranila polovico potrebne svote, smo dodali drugo polovico Din 300 in ji tako omogočili, da bo gledala par tednov morje. —

Franc Pokorn:

Tržiški dušni pastirji.

Janez Šegavec,²⁸ vikar župnikov od svečnice do meseca maja l. 1749., pozneje kaplan.

Janez Zupančič, presbiter se nahaja tu meseca sept. leta 1757.

Matevž Polak,²⁹ kaplan-vikar, jan. l. 1759. Bil je domačin, duhoven tu že l. 1745., pozneje beneficiat.

Jernej Benedik,³⁰ subsidiar l. (1765.—67.). Tržičan, roj. l. 1739, posvečen v Gorici l. 1765. na naslov treh tržiških krznarjev. Bil je zmažen, krepkega telesa in še dosti dober govornik. Bogoslovne nauke je dovršil v Celovcu. Služboval je

izprva v svojem rojstnem kraju, potem v Kamniku dve leti kot subsidiar. Kaplanoval je v Nevljah od sv. Jurija l. 1770. do sv. Jurija 1773, odšel je na Rove za Hohenwartovega beneficiata, kjer je živel kot samotarec, bil je dober, zgleden, blag duhovnik, zato ga je ljudstvo rado imelo kot svojega duhovnega oskrbnika.

Janez Štefan Chrobat,³¹ je l. 1771. kot substitut v Križah pri Trzinu, pomagal tudi v Trzinu. Luč sveta je v gledal v Kranju dne 25. dec. l. 1745. v mašnika posvečen pa je bil v Ljubljani dne 10. dec. l. 1768. na naslov c. k. kroparskih fužin. Izprva je bil subsidiar v Križah pri Trzinu l. (1769.—72.), beneficiat na Gori l. (1773.—74.), kpl. na Vranskem na Štajerskem l. (1775.—76.), zopet na Gori l. (1777.—78.), odkoder se preseli v Kranj, kjer je ostal do l. 1783., ko je dne 1. maja postal župnik in komisar v Gornjem Gradu. Tu je pastiroval do svoje nagle smrti dne 3. jan. l. 1810. Od kapi zadetega in mrtvega so ga našli v postelji.

Jurij Slapnik,³² župnikov vikar pol leta l. 1773. Tržičan, roj. okrog 1748. ord. pa dne 10. 4. l. 1773. na naslov gospostva Studenec na Štajerskem. Bogoslovje je dovršil v Ljubljani. V stiškem okraju je služboval 3 in pol leta kot župnikov vikar, v Kropi je bil beneficiat in kpl. 10 let. Na Zalemlogu župnikuje od adventa 1787. ter bil obenem tudi namestnik župniškega dekanata, v l. (1790.—1800.) je župnikoval v Predvoru, kjer je popravil župnišče. Od sv. Jurija 1800. pa do svoje smrti dne 3. dec. l. 1805. je pastiroval v Mengšu pa ne kot postavni, namreč vrinjeni župnik, kakor je razvidno iz ces. reskripta.

Lovro Cvenkelj³³ (Zwankl), kurat že jul. 1768. do svoje smrti dne 9. aprila 1777. na hšt. 77. Bil je 52 let star, toraj roj. l. 1725. ord. pa okrog l. 1751. Kot kurat v Kovorju se nahaja l. 1754. in 1770. V Trebnjem je pomagal l. 1758, meseca februarja 1760. na Čatežu ob Savi, meseca septembra l. 1761. pa v Brežicah.

Janez Nep. Ahačič,³⁴ je 12 let deloval v dušnem pastirstvu, deloma v Štangi, deloma pa v Trzinu, kjer je l. 1787. živel brez službe kot navadni duhovnik. Žal, bil je vinski bratec in vsled tega ne posebno zgleden in je ondi umrl vsled izhiranja na hšt. 61. dne 21. avg. l. 1796. Bil je Tržičan, roj. dne 8. maja 1741. očetu Juriju in njegovi ženi Magdalen. Moralno in kanonično pravo je dovršil deloma v Ljubljani, deloma v Gorici, kjer je bil l. 1768. v mašnika maziljen na naslov Tržičanov.

Jakob Primic,³⁵ kurat (1770.—1804.). Tržičan, roj. okrog l. 1745., je dovršil dogmatiko na Dunaju, mašnik pa je postal l. 1770. na naslov 12 Tržičanov. Bil je jako nadarjen in krepak človek, izpodbudnega življenja in obnašanja. Služboval ni nikjer, razen 3 mesece l. 1796. je bil v Kovorju administrator, sicer le doma pomagal kot kurat. Iz Tržiča se je preselil v dunajsko nadškofijo.

Nadalje pa glej druge kaplane spredaj med kaplani!

D. Beneficiati.

Tržičani so kakor dandanes tako tudi nekdaj bili verni dobri ljudje, ki so mnogo radi žrtvovali tudi za čast božjo, za olupšavo cerkva svojih, pa tudi mnogo storili za blagor svojih ranjkih. Odtod izvirajo razne mašne ustanove, od premožnejših pa celo kar beneficiji, s katerimi so podprli tudi gnetno stanje duhovnikov, ki so obveznosti takih ustanov izvrševali. In tako so nastali v Trzinu ti-le beneficiji: 1.) Lambergov v župni cerkvi, 2.) Andrej Ahačičev v cerkvi sv. Andreja, 3.) Polčev združeni in 4.) Megušarjev beneficij, katerih oskrbnike in vživalce si oglejmo v naslednjem:

1.) Lambergov beneficij je najstarejši, ki izvira že v 15. stoletju. Že ime nam kaže njegovega ustanovitelja. Ako pa pomislimo, da je ta beneficij bil ustanovljen pri oltarju sv. Jurija v stari župni cerkvi, se ne bomo motili, če trdimo, da ga

²⁸ Ravnotam.

²⁹ Ravnotam.

³⁰ Pokorn: Šematizem l. 1788. str. 51.

³¹ Izvestja muzejskega društva XII. str. 93. — Ign. Orožen II. b. str. 49.

³² Pokorn: Ljublan. šematiz. 1788. str. 61.

³³ Ign. Orožen VII. str. 388.

³⁴ Šematizem I. c. str. 217.

³⁵ Šematizem I. c. str. 216.

je svojemu patronu v čast ustanovil Jurij Lamberg, oče prvega ljubljanskega škofa Sigismunda, ali pa škofov brat Jurij II., ki si je pridobil l. 1469.⁴⁶ grad Kamen (Stein) pri Begunjah. Grad Gutenberg nad Bistrico je pa imel oče Jurij Lamberg že l. 1396, in s tem tudi nekaj gosposčine v Tržiču. — L. 1580.⁴⁷ se je ustanova Lambergovega-beneficija glede župnikove desetine cedirala župni cerkvi presv. Trojice (M. B. v nebo vzete) v Tržiču. To pismo je imel hranjeno meščan Primožič.

Ta beneficij je grof Janez Jurij Lamberg dne 20. okt. l. 1675. izboljšal za 6 R in napravil pogodbo z župnikom, ki je imel beneficij, za 2 tedenski sv. maši. Grof Frančišek Bernard Lamberg pa je dne 24. aprila 1725 dal za popoljšek še travnik »na Rebru« pri Sv. Ani. Njegov sin Frančišek Adam Lamberg je dne 28. novembra 1767.⁴⁸ dal še reverz, da bo oskrboval tudi mašno vino. — Beneficij je imel hišo z vrtom. Uživalec beneficija pa so znani sledeči:

Luka Liebenstein,⁴⁹ Tržičan, sin Kristofa, je bil posvečen v subdiakona dne 19. sept. 1495., v diakona dne 27. febr., v mašnika pa dne 19. marca l. 1496. na mizni naslov dedičev gradu Gutenberg in sester Katarine in Proksede Winkler, roj. Lamberg. Bil je sacelan Lambergov, kakor je bila takrat navada, da je posvečenec nekaj časa služil onemu, kdor mu je zagotovil namizni naslov, ali takoj po ordinaciji, ali pa pozneje, menda kot beneficiat.

Isto velja o naslednjem:

Ivan Mrežnik⁵⁰ (Mresnickh), Tržičan, sin pokojnega Luke, je bil v Česdahu posvečen v subdiakona 23. dec. 1497, v diakona 10. marca 1498, v Beljaku pa v mašnika dne 31. marca l. 1498, in sicer na naslov Lovrenca pl. Paradejser in njegovih dedičev, ki je bil imejtelj tržiške graščine »Neuhaus«, pozneje pa tudi Altguttenberga.⁵¹ Mrežnik je bil pozneje sacelan graščinski. — L. 1526.⁵² je imela Lambergova ustanova 2 keliha (17 in 24 lotov težka). — Ob času krivoverstva so se lutrovski patroni tudi lastili beneficianskega premoženja v Tržiču. Tako je imel župnik Gašper Jančič⁵³ hude boje s Paradejserji radi dohodkov, ki so mu jih kratili. Še-le pozneje, ko je cerkev prišla spet do svojih pravic, imamo zopet katoliške duhovnike beneficiate.

Gašper Krašina⁵⁴ (Crashina), kaplan grofa Volbenka Žige Paradejser (9 let sacelan) v l. (1647.—58.). Vipavec, roj. l. 1613., v mašnika maziljen pa l. 1640. na naslov kostanjevškega samostana. Študiral je logiko in kazuistiko. V dušnem pastirstvu je služboval kot kaplan v trgu Vipavi, na Erzeli in v Šmariji (Weinstegen — inter Vineo) 7 let (od maja 1640. do l. 1647.) potem Paradejserjev kaplan, vmes je bil pa tudi beneficiat sv. Andreja v Dobropoljah (imenovan 10. 8. 1650. potrjen pa 29. 3. 1651). Župnikom za Kranjsko goro je bil prežent, od cesarja, potrjen pa od škofa Ottona Friderika dne 16. okt. 1658, kjer je pastiroval do avg. 1676. Izprva ni bil zgleden, pozneje se je popboljšal. Pasel je 1500 duš, med njimi 4 renitente, kateri so bili posvarjeni.

Florijan Dornacher⁵⁵ (Trnovec), sacelan (1650.—53.) med časom, ko je prednik odšel začasno. Roj. l. 1585. na Bistrici, oglejske škofije, že 3 leta »ludi moderator litterarum et familiaris« v Gornjemgradu, ko je na veliko soboto 1609. prejel subdiakonat v Ogleju. Bil je precej trmast in nevšečen človek. Diakon je postal l. l. dne 13. junija. V mašnika so ga posvetili v Gornjemgradu pa še-le potem, ko je na kolenih proseč pred pričami obljubil pokorščino ter, da bo vsaj 3 leta služil v ljubljanski škofiji, dne 19. sept. l. 1609. Kaplanoval je izprva v stolnici, l. 1618. pri Sv. Mihaelu v Pleiburgu, kot župni vikar v Preddvoru se nahaja l. (1620.—23.), kjer mu je

vetrinjski opat napravil novo župnišče. Odtam se preseli za župnega vikarja v Križe pri Tržiču (1623.—31.), kjer je bil zadnje leto kaznovan radi nenpravnega življenja, kakor je pokazala vizitacija. Bil je pozneje vikar pri Sv. Petru v Ljubljani (1631.—33.). Bil je tudi kaplan pri Sv. Elizabeti v Ljubljani, odkoder pride sept. l. 1641. za kaplana v Podbrezje, kjer je bil l. 1626. že provizor, a je radi svoje lahkomiselnosti imel neprilike s cerkveno oblastjo in zato je moral o sv. Juriju 1653. iz župnije pročit, kljub temu, da je obetal popboljšanje. Bil je obenem sacelan tržiški.

Tomaž Podgorec,⁵⁶ beneficiat kot župnik tržiški, s katerim je Janez Jurij Lamberg napravil l. 1675. dne 20. okt. pogodbo za 2 tedenski sv. maši.

Matija Košir,⁵⁷ omenjen beneficiat, sacelan v l. (1683. do 87.), servitor, pozneje pa župnik ondi.

Štefan Trusnovič (Trusnaniz = Truskovič), grajski kaplan v Tržiču l. 1687. nekaj časa. Poprej l. 1636. (april — junij) je služboval kot drugi kaplan v Poljanah nad Škofioloko. Pozneje od jul. 1694. do avg. 1696. je kaplanoval v Boh. Srednjivasi.

Mgr. Frančišek Ignacij Polak⁵⁸ (Pollagkh) je l. 1704. župnikoval že v Ziljski dolini na Koroškem, pa je obenem bil tudi Lambergov beneficiat in imel v vžitek še Ahačičev beneficij v cerkvi sv. Andreja ter skrbel, da so tržiški duhovniki opravljali sv. maše. Bil je Tržičan in je že l. 1689. kumoval ondi. Imel je tudi beneficij Lenkovičev v Sebenjah pri Gorjah. Dne 29. okt. 1686. dobi od škofijstva dovoljenje, da sme v Sebenjah opravljati benefic. maše tako, da ob nedeljah in zapovedanih praznikih ljudstvo ne bo radi tega zanemarjalo farne službe božje: torej zgodaj jutraj. Živel je menda še leta 1716.

Martin Majrholtz⁵⁹ (Mayrfeldt), sacelan, »praefectus inventus Barbonae« v Tržiču l. (1712.—13.). Štirc iz Gornjegrada, je bil posvečen na naslov graščine »Turn« Petra Ant. Codelli in sicer v subdiakona 3. marca, v diakona 24. marca, v mašnika pa 7. aprila na veliko soboto l. 1708. — Iz Tržiča je odšel za kaplana v Predvor (aprila 1713. do aprila 1715.). V Kranju je bil substitut od okt. 1715. do aprila 1719., potem pa kaplan do sv. Jurija 1720., ko se preseli v Mozirje na Štajersko. Študiral je modroslovje in kazuistiko v Ljubljani. V Preddvoru je prebival prvi v leseni sobi starega župnišča, ki je imela nad vrati sledeči kronogram: »AMICo fVte qVIs ConfIDIt.« (1714.), kar kaže, da so jo njemu novo priredili. —

Frančišek Jožef Jerlich, sacelan in proceptor pri grofici Barbo v l. (1713.—15.). Kamničan, roj. l. 1688. v mašnika maziljen pa v Vidmu na Laškem l. 1713. na naslov gospodstva »Luegg« grofa Gallenberg. Izprva je služboval v Tržiču, odtam pride na Bloke za kpl., odkoder ga pokličejo v ljubljansko stolnico za vikarja o sv. Juriju 1716, kjer je ostal do l. 1734, ko ga vmeste župnikom v Dobu. Ondi je umrl vsled kapi dne 8. aprila 1747. Vse svoje študije je dovršil v Ljubljani. Kot stolni vikar je imel 200 R stolnine. Bival je v semenišču, hrano pa je imel pri svojem stricu Fimbrijanu Puchmayr. Bil je goreč, delaven, ljubeznjiv mož.

Adam Mudim, sacelan v Neyhaus-u l. 1721. kot kurat.

Karol Dizma Lenart Anton graf Barbo de Waxenstein, l. (1724.—25.) bival tu v graščini kot novomašnik. Bil je ljubljancan, roj. dne 6. novembra 1700. v stolni župniji očetu Weikhardu Ferdinandu in njegovi ženi Felicitati. Akolit je postal l. 1720.

Mgr. Valentin Janez Krst. Samnec,⁶⁰ beneficiat l. 1725., poprej župni upravitelj tu.

Jernej Terček,⁶¹ beneficiat l. 1762. omenjen kot kpl. Bil je izvršitelj testamenta beneficianskega Matevža Demšar.

⁴⁶ Valvazor III., II. knj. str. 550.

⁴⁷ Škof. arhiv.

⁴⁸ Ravnotam.

⁴⁹ Izvestja muz. društ. IV. str. 14.

⁵⁰ Ravnotam.

⁵¹ Cerkevni Glasnik št. 11 str. 3.

⁵² Župni arhiv.

⁵³ Glej župnike spredaj!

⁵⁴ Škof. arhiv: Vizit. zapisnik 1669.

⁵⁵ Ljublj. kap. arhiv P. 61 št. 71. — Chroenov dnevnik l. v škof. arhiv.

⁵⁶ Glej župnike zgoraj!

⁵⁷ Ravnotam.

⁵⁸ Izvestja muz. društ. IV. str. 15. — Škof. arhiv: Zapisn. št. 26.

⁵⁹ Škof. arhiv ordinac. zap.

⁶⁰ Iščil ga spredaj med župniki!

⁶¹ Glej kpl. spredaj!

Jožef Pruner,⁶² sacelan v tržiškem gospostvu od l. 1781. do 1783. Cerkničan, roj. l. 1740, je dovršil moralko na Dunaju, v mašnika posvečen pa je bil l. 1768. na naslov grofa Lamberg. Služboval je izprva 12 let v Moravčah, deloma kot župni vikar (1783.—84.), prej in slej pa v Trziču še l. 1787. kot sacelan, l. 1788. kurat v Spodnjih Dupljah, kot kurat v Cerknjah poletu 1790. do 8. junija l. 1791., potem je bil 3 mesece zorničar v Planini pri Rakeku, od l. 1792. (april — november) kpl. v Preserju, potem do 1795. je služboval kot ekspozit na Gori pri Sodražici, odkoder pride za kapit. kaplana in kancelista škofijskega v Ljubljano, a le za malo časa. Sam si je želel odtam na deželo, in res ga pošljejo dne 14. marca 1796. na Trstenik v pomoč staremu lokalistu Juriju Bitenju, kateri ga pa ni bil vesel, ker se je preveč samoooblastno obnašal. Dali so mu ukor ter ga posvarili tudi radi tega, ker je bil vinski bratec. Ostal je na Trsteniku še po Bitenjevem odhodu kot upravitelj do sv. Jurija 1797. kljub temu, da bi bil moral iti v Goriče. Ljudje so mu obljubili dajati na dan po 40 kr., a škofištvo je določilo po 20 gld. mesečno. Od l. 1797.—98. je bil ekspozit na Golem, dne 12. febr. 1798. pa je odšel na Štajersko. Kaplanoval je na Rečici, a l. 1799. prosi dne 9. maja, da bi ga nazaj sprejeli v škofijo, pa ni bil sprejet radi neubogljivosti in nestalnosti in vendar že istega leta bival nekaj časa v Komendi. Bil je tudi kurat v Šentlenartu na Ljubelju. Od tedaj nimamo več podatkov o njem.

2.) Beneficij sv. Andreja.

Kult sv. Andreja se je v naše kraje zanesel za časa križarskih vojsk, ko so prenesli njegove ostanke l. 1204.⁶³ v Amalfi. Kmalu so začeli tudi pri nas njemu na čast postavljati svetišča, kakor se je razširjevalo njegovo čiščenje. V to dobo bi postavili tudi prvotno cerkev sv. Andreja v Trziču. L. 1526.⁶⁴, ko so zaznamovali cerkvene dragocenosti radi turškega davka, je imela 2 kelih 28 in 13½ lota), le mašna obleka je bila brez vrednosti, pa 1.43 R denarja. V njej so tržiški usnarji častili posebno sv. Andreja, železarji pa sv. Elogija (Aloja), patrona kovačev, kterima na čast je bila v cerkvi že takrat ustanovljena bratovščina. Prva je imela 6 ren. gold., druga pa 19 ren. gld. denarja, a ga ključarji niso prinesli s seboj. Inventirali so dne 6. okt. i. l. vse cerkve tržiške: deželni oskrbnik Friderik Gallenberg, Frančišek Lamberg, Friderik in Gašper Paradeiser in Jurij Golčan, ki so predlagali, naj se puste najpotrebnejše stvari posameznim cerkvam.

⁶² Pokorn: Ljubljana, šematiz. 1788. 217.

⁶³ Stegenšek: Gornji grad str. 213.

⁶⁴ Župni arhiv.

K. P.

Pildče s Trsata.

Če guno noč misem mogu spate. Na komove polprt sem gledov ven na luno. Kar na ankat je nekej okol ušesa zabrenčavo. Ker sem mislu de je ana mšica, sem česnu z roko po lufto. Kuj na to sem pa slišov an špotljiv smeh, koker ga na celem svet zna smejate le Krtačova Špelca. Ti prevkata berdja sem reku, al se že spet po svet okol kvateš! Kva te pa božje nose? »I no,« sej ugvasiva, »z božje pote grem, sem pa memgredoč še tebe mav obiskava.«

S kašne božje pa prideš? Cuke kaj prašaš! Na Trsat sem biva s trščane. Ješta ti na veš kok je bvo fletno! Še hkol kej tačga. Na to mje pa začeva tače štikelce prpovdvat, de sem se cevo noč smejav. Zutrejš sem pa vse to zapisov, devte še Vi kej unterholtenže imele. Sam to s pa naprej zgovarim, de nočem ubene feržmajhtarije. Ubenga nočem žalite, pa tud mné ne devejte ferdrusa. Alston:

Opazka uredništva: Morda se bo komu čudno zdelo, da je Krtačeva Špeva mogla priti v nebesa kljub silnemu sovraštvu do Monike. Opozorjamo že naprej na to, da se je Špeva poboljšala in spokorila, kar bo pa vse še prišlo kasneje na dan — samo malo potrpljenja.

1. Če trščan na rajžo gre
dost popije, še več pojé.
Dosti špasov naredi,
holadrija holadri.

K sem zvedva kašne plane devajo trščane za na Trzat, sem kuj sv. Petra za urlauf prosiva. Sv. Peter je biv to pot zvo frajndleh z mnoj, kar na kratk sva naredva. E. pojd kamer vočeš, je zagodrnjov, sam de an par dni tojga gobzdanja nam slišov.

Hitr se spistim dol na svet, na gliho pred tržišč pongof, al koker zej pravte, pred Kolodvor. To j bo kvatrnoboto preh binkštme, kuj po kosivo. Ježeš kašen ferker je biv na ceste. Telk folka, koker takat k so se Izraelc z Egipta basale.

Tle s vidu purgarje vseh politš farbc, ldi vseh stanov, starih jen mvađeh. Use so imel na plečeh nahrštenče, širš ket daljš. Oh konca sem misluva, de nesejo romarje telk rči Marij za ofer, pa sem se hnav kej drugja prepričova. Koker hiter so mogle so posedle po vagoneh, še hiterše so odvezale soje žaklie. Zej pa kar hrš začnimo bresate, sej so gspod fajmošter na tablo preh sv. Andrejam zapisale, de se u vagoneh kvatern post jenja. Z žaklov so prulekle anga kešta, de sem se kar bava za mašino, že na bo mogva te teže potegnite! Fó s vidu povhen krofov, to debeleli jen te drobneh fancotov, kobas, to sušga pa to frišenga svinščga, vsače sorte fligendes, jen še drujeli dobrei rči k pasajo za polh zof.

Oh treh k je začev per sv. Jožefo devovpst zgonite, je mašina zazvižgava jen ekstracug sej začev preče Iblane pomikate. Toj bo upetja, petja jen mahanja s facaneteljne. Šele k smo se mav pomirle smo začele okol sebe gledate. Preštel so nas pa najdle, de je samo z domače fare 260 ldi. Pa kok nobel smo se vozile. Use je bo eršte pa evajte klas. U navadne vozove so pršle samo to najbelj ponižne jen zatajene romarje.

2. Gspod komandant Carlo. Useh peršon t namorem nastete, sam telk t povem, dej biv zraven gspoda fajmoštra za grand komandanta gspod Carlo (bere Karlo). Bolišga komandanta s na svet niso mogle zbrate. Hieg nature, fejš postave, črnei vas jen uči, prov to prava potografija anga italjana, desgljeh je gspod ana prov pohlevna iblanska srajca.

Komej čez mejo u Postojno perfuramo, kuj začutmo te dobre lastnoste gspoda komanderja. Še ni cug na perono ustavu, je že gspod Carlo z voza poskoču, korajžen po fašistovsk uzignu roko u pozravljenje, začev po lašk govarit jen jugoslovanšče cigarete med na perono zbrane financarje, karabinjerje, komisarje in ta druj pijomtarje taláte. Pekvat če b bvi ti vidu, koko so se mo lahončce prkvanjale. T rečem — koker an velk je med njime okol hodu!

3. Signor commissaro. (Gspod komisar.) Use je švo kar glot spod rok, samo romarjem so prepovedal z vozov stopite. Ne rade, al pohlevno so vsesgljeh obsedeje na sojeh mesteh, samo gspod Janez s Spodnjega konca je godrnjov. Kar u gvavo mo ni švo, deb se von peljov skoz Postojno, pa b na pokusu krašega terana. Men neč teb neč se skobaca z vagona, še na zmrdne se ne pred karabinjerjam k mo miga z roko de nej se ustave, pa mašira preče glajza. Zej se ugvasi aden z vagona: »Lejo, poglej no Janeza, koko okol hode. Desgljeh je prepovedano pa je le zunej ta pekvat mesar.« Karabinjer je to govorico slišov pa naččen zastopu. Zato sej kej frajndleh preče debelmo Janezo obrnu, mo elegantno salutirov jen reku: »Complimenti signor commissario!« Na to vižo je gratrov gspod Janez na ains cvaj z mesarja, komesar, k je šu žiher u kolodvorsko uštarijo, čer s je do dobrega s piram žejo uhvadu, z vinam pa dušo prvezov. No, financarje niso dost fades devale, zato j bo hnav use v vorenže. Komisar Janez so pijomtarjem gnadlu z roko pomigale, se prov nobelj nazaj u eršte klas podale, pa ano cigareto pržgale. Zej so šele zamercale, de so ta cajt dobil u vagon anga novga pašašerja. Gspod Carlo so hiter komisarjo Janezo predstavile anga pralga laščga komisarja, nakar sej s to največ frajndlhkostjo unterholtenga perčeva. Kar s niso mogle z ježič dopovedat, so s pa z rokam jen nogam cajhne dale.

4. Grand mušo — piccolo mušo. Per tač govorice je komisarjo Janezo hnav gorko postav. Zato je pruleku z rukzoka ano butelico pa natoču dva gvaška, anga je ponudu laškmo komisarjo, anga je pa sam po žnabli spustu. To se samo pa seb zastope, de per ta primo gvaško ni ostavo. Al lah sej branu pite, zato s je gspod Janez sam še dva gvaška po grvo potoču. To sej laho mav velik na ankat zdevo, zato je na vahko gsp. Janeza po trbuli potipov: »E, e, moštro.« Gspod Janez pa ne favlast, pa potrka po trebuho najprei sebe, pokel pa laha jen prave: »Io grande mušo, e tu piccolo mušo.« Votu je reče: Jest sem velk mož, ti pa majhen mož. Italjanšč komisar je pa mislu dej Janez reku mušo, kar je u tržaščem narečjo telko, koker ana siva žvav z dovjem ušesme. Na smemo se čdit, čej lah črn pogledov, pa naredu dve pedi dovli obros. O ti pekvat aufzicar! Koko b bva uhka s tače malenkoste nastava ana velika zamera, čeb na biv začev gspod Carlo to lépo dévate. To je biv samo »Piccolo scherzo« (an majhen špas). Lah je pa debev dol požru, pa reku: »No, no, questo é un gran scherzo« (to je veleš špas).

5. Sguardo amoroso. (Zaljubljen pogled.) Zraven komisarja je bo še več drujeh piontarjov po vozeli. Aden od teh je biv poseben šnajdek. Zato se moj votva Mici mav pršmajhvat. Sojo prjatelco, k je znava mav laško špraho ferderbvat, je prošiva nej je pove kašno frajndleh laško besedo. Ta j res nekej na ušesa pošempva. Zej se pa Mici vesev pred laha postave, rztegne soje roče jen prave: »Io te amo, dal tutto cuore.« Revca ni vedva, de se to prave: Jest te ljubim s celga srca. Pijontar je pa oh veselja kar erdeč gratov. Neč več ga nisi spravu od punce.

6. Pograntan lahone. Firbčne ženšče nkol na mirujejo. Ane sej vseglh čuden zdevo, deb ubeden lahonov neč slovenščne na zastopu. T je šva, je pa začeva prov nadovžen kitaro cučate, pa pete. An cajt poje same nadovžne rči, kje pa vidva de lahona posušata, je pa ano špasno na strune ubrava jen jima prov na ušesa besede zapeva. Takat sta se pa uba lahona na anket z usga grva začeva smejate. An cahen de sta dober zastopiva kva se poje.

Naša pevka pa po konce. Vaja že imam, je vpiva, sta že to prava! Kar spravta se me! — —

(Dalje prih.)

Mrliška kronika.

25. Dovžan Alojzija, posestnika hči, Dolina št. 57, roj. 2. VI. 1927, umrla 4. junija.

26. Gros Terezija roj. Ahačič, žena usnarja, Tržič št. 161, roj. 23. IX. 1863, umrla 8. junija. Dobra, skrbna mamica, zapustila je moža in 4 sinove, njena nenadna a lepa smrt je vzbudila splošno sočutje.

27. Machater Jožef, pismonoša, Tržič št. 15, roj. 27. II. 1866, umrl 9. VI. Bil je član društva sv. Jožefa, ki mu je tudi zapelo ob pogrebu in so ga člani in prijatelji spremili v obilnem številu k zadnjemu počitku. Bil je mož katoliškega prepričanja in dobrega srca ter splošno priljubljen. Dolgo in mučno bolezen je vdano nosil in pogosto prejel sv. zakramente.

28. Pogačar Lovrenc, čevljarski mojster, Tržič št. 103, roj. 4. VIII. 1854, umrl 14. VI. Bil je mož stare korenine, katoliškega mišljenja in življenja, član društva sv. Jožefa, ki mu je zapelo ob zadnji poti, splošno priljubljen, kakor je pokazal njegov pogreb.

29. Grašič Elizabeta roj. Meglič, vdova, vžitkarica, Sv. Ana št. 16, roj. 30. I. 1853, umrla 17. VI.

30. Ahačič Jakob, kmet, Sv. Ana št. 15, Roj. 28. VII. 1870, umrl 10. VII., zapuščal ženo in 7 nedoraslih otrok, katerih najmlajši je star ob očetovi smrti komaj 18 dni. V nedeljo je šel v planine pogledat k živini, po poti ga je prišla stara bolezen, zablodil je nad prepad in padel nad 50 m globoko po skalah in se ubil.

N. v m. p.

Oznanila za avgust.

2. Porcijunkula, ki se v naši župniji obhaja prihodnjo nedeljo.

5. Prvi petek v mesecu, ob 6. sv. maša z blagoslovom. Sv. Ožbolt, ob 6. uri zj. sv. m. z darovanjem za dolince.

7. 9. ned. po Binkoštih, prva nedelja v mesecu, pred 6. sv. mašo skupno sv. obhajilo za moške. Pop. ob 2. uri pete litanije presv. Srca Jezusovega.

Porcijunkula. Od opoldan 6. avg. do polnoči 7. avg. se v župni cerkvi morejo prejeti popolni odpustki vsakokrat, kadar kdo obiše župno cerkev in moli tam vsakokrat najmanj šestkrat očenaš in češčenasmarijo in tolikokrat čast bodi Očetu. Sv. obhajilo se mora prejeti ta dan, spoved se pa lahko opravi že en teden prej. Kdor vsaj petkrat ali šestkrat na teden prejme sv. obhajilo, temu ni treba iti za te odpustke posebe k spovedi.

10. Sv. Lovrencij, ob 6. farna sv. maša, ob 7.30 sv. maša pri Sv. Andreju.

14. 10. ned. po Binkoštih, služba božja po navadi.

15. Marijino Vnebovzetje, zapovedan praznik, ob 6. in 10. sv. maša z dvema blagoslovoma, ob 8. uri z enim blagoslovom, ob 10. slovesna peta sv. maša, ob 2.30 pete litanije Matere Božje.

16. Sv. Joahim in sv. Rok, ob 5. uri zjutraj sv. maša pri sv. Jožefu — altar sv. Roka.

21. 11. ned. po Binkoštih, ob 10. uri sv. maša pri Sv. Jožefu.

24. Sv. Jernej, ob 6. uri farna sv. maša.

28. 12. ned. po Binkoštih, služba božja po navadi.

Mesečna spoved za osnovno šolo je v soboto dne 20. avgusta in prihodnjo nedeljo po 8. sv. maši skupno sv. obhajilo. Meščanska šola naj prejme sv. zakramente v nedeljo 7. avgusta.

Dekliška Mar. družba: shod 21., ura molitve 21., skupno sv. obhajilo 28. avgusta.

Fantovska Mar. družba: shod 21. avgusta.

Ženska Mar. družba: shod 28. avgusta.

III. red: shod 14. avgusta.

Katoliški dan naj bo posvečen tudi molitvi za zjedinenje pravoslavni Slovanov s katoliško cerkvijo. Vabimo vse vernike, da v ta namen prejmejo v obilnem številu sv. zakramente v nedeljo 7. avgusta. Spovedovali bodo tudi tuji spovedniki v soboto prej in v nedeljo zjutraj.

Razno.

Tridesetletnico članstva pri Prosvetnem društvu sv. Jožefa obhajajo sledeči gg. člani: 1. Ahačič Franc, 2. Čadež Ignac, 3. Dečman Franc, 4. Globočnik Janez, 5. Končar Karl, 6. Koprivnik Jakob, 7. Lavtar Franc, 8. Nadrah Ignacij — stolni dekan — sedaj častni član, 9. Papov Janez, 10. Perko Peter, 11. Polc Jožef, 12. Stegnar Jožef, 13. Tišler Jožef, 14. Vidic Franc, 15. Župec Jožef. Ti so bili od ustanovitve do danes nepretrgoma člani društva. Svojim veteranom in zvestim tridesetletnikom bo društvo naklonilo srebrne spominske kolajne, ki se jim izroče 6. avg. na slovesni akademiji društva.

Prvo sv. obhajilo je prejelo v nedeljo 19. junija 58 otrok. Popoldan po litanijah smo napravili v župni cerkvi skupno izpraševanje prvoobhajancev, da so videli starši in verniki sploh, koliko in kaj znajo prvoobhajanci. Pogosto se namreč sliši med odraslimi mnenje, kakor da mali prvoobhajanci niso dovolj poučeni in da ne vedo, kaj prejmejo. Javna skušnja je pa pokazala, da so otroci prav dobro poučeni, ker so na vsa stavljena vprašanja gladko odgovarjali, tako da bi bili veseli, ko bi vsi odrasli tako znali! Vsa cerkev in posebno starši so z zanimanjem sledili izpraševanju, ki se je prav dobro obneslo.

Srebrnine in zlatnine za kelih na Kovcah so darovali: g. Jožef Dev, pos. in gdč. Julka Drukar.

Izgubljeno in najdeno: Našel se je zlat ščipalnik in pa zlat obesek za otroka z zlato verižico in emailiranim angelom varihom. Oboje se dobi v župni pisarni.

Sliko Marijinega oznanenja v velikem altarni je 22. julija nekoliko omil in prevlekel s firnežem g. akad. slikar M. Stern. Bila je že tako zamazana, da se je slikarja že slabo videla; sedaj se slika vidi mnogo jasneje.

Zbirka za misijo v misijonskem tednu, ki ga je priredila tukajšnja Marijina družba deklet, znaša Din 2392. Od tega se pošlje bosanskim cerkvam Din 500, 1000 Din misijonski družbi, ostalo pa apostolstvu sv. Cirila in Metoda.

Hranilec in vlagatelj! Naše sirote in naše delavske otroke in ves naš zavod na Skali nam predvsem pomagata vzdrževati dva denarna zavoda. To je domača **Hranilnica in posojilnica** in pa **Ljudska posojilnica v Ljubljani**. Slovenski vlagatelji so že milijone in milijone izgubili, ker so nalagali denar v razne nesolidne denarne zavode. Kdor hoče varno naložiti svoj denar, naj ga naloži v domači hranilnici in posojilnici, ki ima svoje uradne prostore v hiši g. svetnika K. Pirca. Urađuje se vsaki dan! Kdor pa želi naložiti svoje prihranke v večjem zavodu v Ljubljani, naj pa vloži svoje prihranke v **Ljudski posojilnici v Ljubljani**, ki ima svoje uradne prostore nasproti Uniona na Miklošičevi cesti. To je najsolidnejši denarni zavod v Ljubljani. Ima nad 110 milijonov dinarjev vlog. Vlagatelji v tem zavodu ne morejo izgubiti vloge, ker za vloge jamčijo vsi člani Ljudske posojilnice s celim svojim premoženjem; poleg tega ima pa ta zavod velike rezerve za slučaj kake eventualne izgube. Denar v teh zavodih je torej najbolj varen, poleg tega sta pa to edina zavoda, ki podpirata naše sirote, reveže in našo dobrotelost. Kdor bi želel vložiti denar v Ljudsko posojilnico, mu to lahko oskrbi tudi župni urad, da mu ni treba hoditi osebno v Ljubljano.

Zobozdravniški atelje smo dobili pred par meseci v Tržič. To je velika pridobitev, posebno ker je g. Štok, ki izvršuje pri g. dr. Hawlinu zobotehniko, res strokovnjak na svojem mestu.

Karel Pirc:

Krtačeva Špeva.

12. **Adijo pa zdrava ostane!** Krtačarce kej povedat, al pa pso na rep navezat, je bva ana jen tista. Koker de bse bo zabliskavo, se je po celmo Tržičo rzneseva novica oh čudne bolezne Moniče. Še belj čudne rči so s pa prpovdval oh šelmov, k so drva kradle, menj ket so vedle, več so govorle, tok de so ldje začel s prstam za Brumnam kazate, jen k je Monika od mrtlel ustava, je dobiva povsod, čer je pred not pa ven hodiva, urata zaprte. Tok je pršvo, de te familje ni bo več za bite u Tržičo.

Ano noč so se na ankat znajdle pred hišo ane vojternee, kamer so hiter Brumnov ajnrlitengo navože, zraven so še to staro posadle, pa je šinel uso basengo potegnu preče hofnarce. K je mežnar dan zazgonu ni ostavo oh Brumnovoh u Tržičo neč drugja koker an kep smeti ne dvorišče.

13. **Krtačarce — trda buča.** Če j kdo mislu, de sem je na bolš obrnivo, k sem Fermonko pregnava, se j pa zvo motu! Res me zej ni biv nobeden fovš mojga Žaneta, tud per Krtačarce sem biva u gnade, ker sem zastonj periv prava, ribova pa galizva po hiše jen Žaneta gleštova. Tode to j bivo pa tud use. Krtačarce je biva prekvat ferbarikasta. Boh na dej, deb bva midva kej od ohcet zblekniva. Kuj sej rztogotiva: »S te moče pa na bo kruha! Mne uč, vama pa kluč! Pa punktum jen strajzond drauf.«

Če sva še telk zatrjavava, pa se permejeksova, de na pogerjeva drugja, koker njen žegen, je pa vseglh ustava trdovratna, koker šetek konj. Nisva jo z bleka spravva. »Kar tih me bodita! Dokler bom jest s to malem prstam migova, na bo uben druj per Krtačarjo komande peljov koker jest. Če vama ni prov s pa kot drgod soj gnezd poišta — sej svet ni an zevenk, je dost velel.

Kaj sem tist cajt pretrpeva na morem povedate. Al je bo se vse glh za prestate, dokler je biv Žana pameten jen je priden doma devov. K je pa vidu de naja to stara samo farba, se mo j pa tud njegava trnasta bitica rzgreva. Začev je spet zahajate h sojem vinštem brateem, ti so ga navaš kajfale de j biv zmirej na au!

Ankat so ga nahujskale, de naj se to stare po rob postave. Pršu je natrkan damu pa začev po miz tleče pa stole po tlho učate de j vsa ajnrlitenga šva u franže. A mislte, de s je Krtačarce kej s tga striva? U cimer ga j zakleniva jen šva spat. Druj juter k je imu Žane kocenjamer, takat ga j pa začeva zmivate de j toko zgrivan ven zgledov, koker tist k ga na gavje peljejo. Pa so ble vse le maščené sovze. Zvečer je biv pa spet u pajzelho per sojeh bratech.

No pa nej bo doste tga prpovdva. Samo še an štikelc nej vam povem.

14. **Dva grašinska jagra.** Glh tisto nedeljo po Aufertnem je bo k je Žana na vse zgodej flinto na ramo djav pa reku: Jest vočem za binkšte divjačno na miz inete.

Jest sem ga za pet Kriščovoh ran prosiva, de nej na hod na nedeljo po hoste, pa ni neč pomagavo. Odšu je u Dolino. Čev dan sem moliva jen ga prčakvava. Kar pride soseda na večer h mne pa m začne prpovdvat, de sta glh kar dva žendarja Žaneta mit gpilonten bajonet na rihto pergnava. Vse svetnič pomagajte, kvač pa spet to! Sem upiva. Hiter sem šva na rihto, pa nisem drugja zvedva, koker to, de ga j rihtar dav za an teden per kruh jen vode poh kluč. Rihtek je šele binkšno nedeljo na večer ves sstradan in žejn damu perromov. K se j najedu pa napiv je šele povedov kaj de j bo.

K je Žana po hoste za srnam stikov, mo je pršu nasprote an tuj jager, k ga je prašov kje je jagerska koč. Reku je, de je ta nov grašinsč jager, k gre šele to perkrat po revirjo. Žanet se je kuj zdeva de to ni res, tud se mo j zdu jagrov obros toko znava. Zato se j Žana oh začetka belj nazaj držov. K je pa jager peruleku s torbe flaško z brinovcem pa kobase, se moj pa jezek rzvezov pa sfa s začeva an drugjo jageršče štikelce prpovdvat, de sta se toko smejava, kar sta se mogva. Toko sta pršva do jageršče koč. Žana je pruleku z anga kota kluč oh koč na dan pa ohpru urata. Jager je biv zmartran jen je kuj padl na sno de b se mav poču. U tistem pa Žana pokonc poskoče pa urata zadrlešne jen dvakat s klučam zaklene. Jager začne po urateh robencate pa klete. Žana se pa zunej smeja. Pokel pa zaupije: Posušej kaj t jest Krtačov Žana povem! Ti misleš, de te jest na poznam, al se irdamensk moteš. Kdor le ankat tojo nafo vide, jo za cev življenje na pozabe. Videš ti prekvat škric, ti s mne o novem let zavljje anga naumenga rorča za an teden dav zaprete, dons sem pa jest tebe za osem dni u koč prpru, zato k sme naugov de s to nov grašinsč jager. Tojo brešnjo, k jo imaš u mavhe le kar na osem talov razdele, če nočeš de boš vakote gavznu. Dons teden bom pa že poskrbu de boš spet sonce vidu. Nato je zankov jen odšu. Jager u koč, al koker je Žana prov reku, ta tržišč rihtar se je an cajt za ušesem praskov, pokel je pa začev po koč stikate, če de b dobu kašno ukno de b ven pršu. Rihtek je po dovjem iskanjo steknu na streše par svabeh šinkelov, te je odvomu pa se j podrpajsov po streše na tva. Komej je zagledov bev dan, hiter jo je ubrav kar na gliho v dolino jen belj teku koker šu preče doimo. K je pršu na Svap, je glh vidu koko jo je Žane zaviv h Krvino u uštarijo. Rihtar pa hiter u Tržič na gliho h žendarjem. Čez pet menut sta že šva dva žendarja po Žaneta na Svap. Toko se j zgodvo, dej Žane preden sej dober zavedu, že sedu u špehkanre jen premišlov an teden sojo naumnost.

Jest sem ga zmerjava, zakaj deva tačele naumne škan-dale po sveto, Krtačarce je biva pa belj brihtna, zato j pa tokole skleniva: »Že videm, de na boš nkol pameten gratov, če se na boš uženu. Zato Boga zahval, de s najdu ano avšo k te je barg in te voče za ljub vzete. Pa se poročita u božjem imeno. Al je biv to an lustek večer tisto Binkšno nedeljo, sami angelče so nam godle! Od ofcet nej vam pa kdo druj pove, jest sem sita te komedje.